

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 42/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Belicom, M. R. Štefánika, Martin, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Co 3/2017 zo 6. apríla 2017 a uznesením Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 12 C 598/2015 zo 14. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 3/2017 zo 6. apríla 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 598/2015 zo 14. septembra 2016 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že žalobca podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáha vrátenia daru, pričom po začatí konania v súvislosti s týmto konaním podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd uložil žalovanej nevstupovať na žalobcom určené nehnuteľnosti v katastrálnom území Veľký Biel. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ opätovne uvádza dôvody, ktoré podľa jeho názoru odôvodňujú nariadenie neodkladného opatrenia. Zdôrazňuje, že žalovaná nečakane a sporadicky prichádza do spornej nehnuteľnosti, často v jeho neprítomnosti, prehadzuje mu veci, vyvoláva úmyselné hádky, čo sa jej však nedarí, keďže on na jej provokačné konanie nijako nereaguje. Sťažovateľ ďalej poukazuje na incidenty so synom žalovanej, ktorý sa proti nemu mal podľa jeho názoru dopustiť fyzického násilia odstrkovaním pri vstupe do nehnuteľnosti a opakovane pomáhať žalovanej pri odsudzovaní hnutel'nych vecí z nehnuteľnosti. Sťažovateľ sa domnieva, že žalovaná sa proti nemu dlhodobo a opakovane dopúšťa konania, ktoré má charakter psychického násilia, a preto je dôvodné, aby jej súd zakázal nevstupovať do predmetnej nehnuteľnosti.

3. Okresný súd sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa a napadnutým uznesením jeho návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

4. Podľa názoru sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu v spojení s okresným súdom došlo k porušeniu jeho označených základných práv. Všeobecným súdom vyčíta, že nevykonali ním navrhnuté dôkazy, zle vyhodnotili skutkový stav a nedali odpovede na všetky ním nastolené otázky. Sťažovateľ takto argumentuje:

„Napádané rozhodnutie (uznesenia z 14.9.2016 a z 6.4.2017) NEVYSVETLILO dostatočne, ktoré skutočnosti považoval súd za preukázané a ktoré nie, NEVYSVETLILO,

z ktorých dôkazov súd vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, NEVYSVETLILO prečo súd nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a NEVYSVETLILO dostatočne ako vec právne posúdil. Odôvodnenie uznesenie NIE JE presvedčivé. Súd v napádanom uznesení pri hodnotení dôkazov tieto nevyhodnotil v súlade s § 191 CSP hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy, každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti so starostlivým prihliadnutím na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Uznesenie odvolacieho súdu z 6.4.2017 odôvodnilo (bod 5.) svoje rozhodnutie len odkazom na správne dôvody s lakonickým odkazom na § 387 ods. 2 CSP a vôbec vecne neodôvodnilo svoje rozhodnutie.“

5. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu, zrušil napádané uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu, vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Ústavný súd konštatuje, že podstatu sťažnosti tvorí námietka sťažovateľa, že konajúce súdy nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie a v nadväznosti na túto vadu vec nesprávne rozhodli. Ďalšia podstatná námietka sťažovateľa smeruje k nedostatočnému odôvodneniu napádaných uznesení všeobecných súdov.

K namietanému porušeniu označených článkov ústavy uznesením okresného súdu

12. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv uznesením okresného súdu, poukazuje na to, že v zmysle už uvedeného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy disponuje ústavný súd pri ochrane poskytovanej fyzickým alebo právnickým osobám len subsidiárnou právomocou. Zo subsidiárnej právomoci ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, keď ochranu základných práv a slobôd nemôžu sťažovateľovi poskytnúť všeobecné súdy (I. ÚS 269/06). Ak sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže ochrany základných práv alebo slobôd domôcť využitím dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred všeobecnými súdmi, ústavný súd takúto sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci (IV. ÚS 115/07).

13. Vzhľadom na už uvedený princíp subsidiárnej právomoci ústavného súdu tak ústavný súd nedisponuje právomocou preskúmať uznesenie okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie mohlo byť (a v tomto prípade aj bolo) preskúmané krajským súdom, a to na základe riadneho opravného prostriedku. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v časti vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného

súdu na jej prerokovanie. Ústavný súd sa tak v ďalšom priebehu predbežného prerokovania sťažnosti venoval len časti sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu.

K namietanému porušeniu označených článkov ústavy uznesením krajského súdu

14. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že neodkladné opatrenie podľa Civilného sporového poriadku je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodovať v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov. Navyše, Civilný sporový poriadok umožňuje v prípade zmeny pomerov jednak zrušiť z tohto dôvodu už nariadené neodkladné opatrenie alebo, naopak, napriek skoršiemu zamietnutiu návrhu na jeho vydanie dovoľuje ho v prípade zmeny skutkových okolností významných pre rozhodnutie vydať, pretože takéto skoršie právoplatné rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci (§ 329 ods. 3 Civilného sporového poriadku). Nie je teda vylúčené, aby sťažovateľ znova požiadal o vydanie neodkladného opatrenia v prípade zmeny skutkových okolností významných pre rozhodnutie.

15. Z uvedených dôvodov je preto ústavný súd vo svojej judikatúre zdržanlivý v prieskume uznesení, ktorými sa rozhoduje iba o neodkladných opatreniach (porovnaj II. ÚS 261/2013, I. ÚS 141/2017).

16. V nadväznosti na citované považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že aj v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané

príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené.

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd skúmal obsah sťažnosti a uznesenia krajského súdu v tom smere, či konajúcim súdom zvolená interpretácia právnych predpisov nebola neodôvodnená až do takej miery, že by to mohlo mať za následok porušenie označených základných práv.

18. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd reagoval na argumentáciu sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom, z napádaného uznesenia je zrejmé, na základe akých právnych predpisov rozhodol a akými úvahami sa spravoval, pričom tie zhrnul krajský súd v závere uznesenia takto:

«Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd ale považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné. V čase vydania uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia (§ 329 ods. 2 C. s. p.) z obsahu spisu nevyplývajú skutočnosti, pre ktoré by bola žalovaná dôvodne podozrivá z násilia voči žalobcovi, že v rodinnom dome vo Veľkom Bieli, kde malo dochádzať k násiliu, žalovaná od roku 2015 nebýva, že žalobca užíva prenajatú susediacu nehnuteľnosť. Predpokladom na nariadenie neodkladného opatrenia podľa ustanovenia § 325 ods. 2 písm. e/ C. s. p. je to, že povinná osoba je dôvodne podozrivá z násilia, predovšetkým fyzického násilia, hoci sa nedá vylúčiť ani psychické týranie. Dôvodnosť podozrenia nemusí mať kvalitu podozrenia potrebného na začatie trestného stíhania alebo priestupkového konania, a preto súd nemusí uvažovať o vzťahu podozrenia k prípadnému trestnému alebo inému obdobnému postihu povinnej osoby. Osvedčenie takéhoto podozrenia musí vyplývať napríklad z obsahu trestného oznámenia alebo oznámenia o priestupku, z vedomostí vyplývajúcich z rozhodnutí v iných súdnych konaniach (napr. o rozvoде manželstva), z tvrdení strán sporu (v tejto súvislosti porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 5 M Cdo 10/2012). Z obsahu spisu nepochybne vyplýva len to, že strany sporu navzájom na seba podali viaceré trestné oznámenia, ktoré však boli vyvolané chovaním vo vzťahu k spoločnému majetku, k užívaniu spoločných vecí. Sám žalobca prehlásil na polícii, že nedošlo k fyzickému násiliu vo vzťahu k nemu; z obsahu spisu tiež nevyplýva,

žeby sa žalovaná dopúšťala psychického násilia vo vzťahu k žalobcovi. Hoci žalobca tvrdil, že sa voči nemu žalovaná dopúšťa (aj) psychického násilia, neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by tento záver vyvodil; jeho tvrdenie možno hodnotiť ako veľmi všeobecné... Žalobca uvedenú „nevyhnutnosť“, svoje tvrdenie o hrozbe psychického a fyzického násilia voči nemu dostatočným spôsobom, konkrétnymi skutočnosťami, teda ani len neodôvodnil a listinnými dôkazmi neosvedčil; predložené listinné dôkazy, skutočnosti ním tvrdené, neosvedčujú naplnenie hypotézy uvedenej v ustanovení § 325 ods. 2 písm. e/ C. s. p.»

19. Ústavný súd vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa o arbitrárnom posudzovaní veci samej o neodkladnom opatrení konštatuje, že takéto tvrdenie sťažovateľa nemá oporu v odôvodnení napadnutého uznesenia, v ktorom sa krajský súd dôsledne vysporiadal so všetkými okolnosťami rozhodnými pre nariadenie neodkladného opatrenia. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy neodkladného opatrenia, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Nesúhlas sťažovateľa s uznesením krajského súdu nemôže sám osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Ústavný súd nezistil žiadne ústavnoprávne vady napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré by odôvodňovali zásah do namietaného uznesenia krajského súdu v súlade s jeho právomocami, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

20. Napokon, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka v texte svojej sťažnosti namieta aj porušenie čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, avšak porušenie týchto práv bližšie neodôvodňuje, dôvody, v ktorých sťažovateľ vidí porušenie základného práva na právnu pomoc a rovnosť v konaní garantovanými čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, sú zhodné s tými, ktoré uvádza vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, a keďže k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy nedošlo, nemohlo pre tie isté dôvody dôjsť ani k porušeniu práv garantovaných čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2018